

Kecskemét környékének szitakötő-faunája.

Irta *Bodócs István.*

Különös jelenség, hogy a törzsökös magyarság gyűjtőmenczéjének, a nagy magyar Alföldnek természeti viszonyai mily kevésbé ismeretesek az ország egyéb vidékeihez képest. Pedig az Alföld rovarvilága sokkal érdekesebb és változatosabb, mintsem az első pillanatra gondolni lehetne, s kutatása igazán megérdemli a fáradságot. No de reméljük, hogy a „Földrajzi Társaság” kecskeméti vándorgyűlése az Alföld tüzetesebb kutatásának felviradó hajnalát jelenti.

Ami magát Petőfinek „hírös város“-át, a Duna-Tisza-köz emez ősi metropolisát illeti, itt ebben a tekintetben még elég jól állanak a viszonyok, mert itt egy Biró Lajos és egy Hollós László nevével találkozunk, kik Kecskemét környékének állat-, illetve növényvilágát a millenium alkalmával kiadott monographiában megismertették a világgal

Azóta azonban a rovarvilág rendszeres kutatásával senki sem foglalkozott Szakember nem igen jár ezen a tájon, a kecskeméti illetékesek pedig elsősorban inkább szőlősgazdák. Pedig a város óriási, 200.000 holdnyi határterületén nagyon hálás dolog lenne, a kutatás, mert hiszen a lepkék, reczés- és álreczésszárnyúak rendje még mindig „terra incognita“.

A következőkben Kecskemét szitakötő-faunáját kívánom ismertetni, illetve a faunához adatokat nyújtani. A rendszeres kutatással tudtommal még senki sem foglalkozott, mindössze Biró Lajosnak köszönünk néhány adatot Kohaut monographiájában. Ismertetésemhez 4 évi gyűjtés szolgál alapul, melynek folyamán öcséimmel majdnem az egész határterületet átkutattam Nagy-Köröstől Félégyházig s a Tisza partjától Fülöpszállásig.

Gyűjtésem eredménnye 27 faj, köztük a *Lestes macrostigma*, mely a faunakatalógus szerint „ritka“ faj s mindössze két helyről (Budapest és Nagyszében) ismeretes az egész országban, holott Kecskeméten a „Szék-tó“ körül százával található. Ez is mutatja, hogy az úgynevezett „ritka“ fajok száma a faunaterületek tüzetes átkutatásával nagyon meg fog csappanni.

A fauna általános képét a következőkben adom:

Amikor a tavaszi fuvalom nyomán süsogni kezd a megbar-

mult nádas, megjelenik gyöngéd természetével az áttelelt *Sympyena fusca*. Ez a tavasz hirnöke a szitakötők között, de mire virágerdőbe borul a „hírös várost“ környező 8.000 holdnyi gyümölcsös, már eltűnik s helyette megjelenik a boglárkáktól himes rétek felett csapongó *Libellula depressa*, mely a *quadrimaculata*-val együtt egészen a kánikuláig kitart s kiaszott vén példányokban egyes nőstényei még augusztusban is található.

Ezek nem távoznak oly messze a vizektől, mint pl. a *Diplax*- és *Lestes*-félék, s azért inkább a határterület nyugati részében található.

Később megjelenik a *Libella cancellata* és *brunnea*, mégpedig a *Sympyena fusca* fiatal ivadékával egyidőben június végén.

Ezentul a *Diplax*-ok uralma kezdődik. Bármerre járunk is az „arany kalászkóttól ékes rónaság“-on, a pusztai legelők, rétek a várost környező „szőlőhegy“-ek között, a forró nyári napsugárban messziről ragyognak a *Diplax*-ok szárnyai.

Egyes fajaik nem egyszerre jelennek meg. Időrendben első a *sanguinea* július második felében. Azután jön a *vulgata* aug. elején, a *meridionalis* aug. közepén s a *striolata* aug. végén.

Ezekkel egyidőben a *Lestes barbara* adja a táj képét. Ez a környék legközönségesebb szitakötője, mely egész nyáron mindig és mindenütt található.

A vizek körül élénkül a fauna. A nedves rétek fölött egész légió *Myconympha* röpköd, nagyobb tavak körül pedig ragyogó *Calopteryx*-ek úsznak különös lassú repüléssel a forró nyári levegőben.

A Tisza melletti vizeknél, s a szikrai nádas tündérrózsái fölött vadul czikázik az *Aeschna affinis* és a *mixta*, lesve a nád közt meglapuló nőstényeket. Órákon keresztül keringenek ugyanazon hely körül anélkül, hogy kifáradnának.

A Tisza partján találjuk a fehértestű *Platynemis*-t, a Szerkezéstónál pedig a környék legnagyobb, de egyúttal legritkább szitakötőjét, az *Anax Parthenope*-t.

Ha ezekhez hozzá számítjuk a kevésbé gyakori *Agrionok*at és az *Erythromma najas*-t, a fauna általános képét ki is meritettük.

A következőkben adom a gyűjtött fajok jegyzékét a faunakatalogus sorrendjét véve alapul.

I. Fam. **Libellulidae.**

Leucorhinia pectoralis Charp. Nem gyakori. Tavasszal repül.

Sympetrum flavescens Linn. Ez a genus legkevésbé gyakori faj; *vulgatum* Linn., *striolatum* Charp., *meridionale* Selys és *sanguineum* Müll. mindenütt közönséges fajok aug.—szept.

Libellula quadrimaculatum Linn. a határterület nyugati felében gyakoribb. Ugyanígy az:

Orthetrum brunneum Fonse. és *cancellatum* Linn.

II. Fam. **Aeshnidae.**

Gomphus flavipes Charp. A szikrai nádasban, Alpár körül. Nem gyakori.

Anax Parthenope Selys. Bugacsz, Szekerezéstó. Nem gyakori.

Aeshna colubereula Harr. Szikra, Műkert, a következővel: *affinis* Lind. Nagyobb vizeknél. Meglehetősen gyakori.

Calopteryx splendens Harr. és *virgo* L. Nagyobb vizek mellett

Platycnemis pennipes Pall. Szikrai nádas, Tiszai töltésnél gyakori.

Micronympha pumilio Charp. és *elegans* Lind. Vizek körül nagyon közönséges.

Enallagma cyathigerum Charp. Gyakori a következővel.

Coenagrion pulchellum Lind.

Erythronma najas Hans Műkert. Kevésbé gyakori.

Lestes macrostigma Eversm. Kohaut szerint az egész országban ritka. A Széktó körül azonban nagy mennyiségben található.

Dryas Kirby a következővel: *virens* Charp. kevésbé gyakori; *barbarus* Fabr. Mindenütt közönséges.

Sympyena fusca. Lind. Közönséges

A fajok száma 27 tehát a hazai szitakötőfelékeknek majdnem fele megtalálható a „hirös város“ térségi síkságain. Ezzel azonban Kecskemét szitakötő faunája még nincs teljesen kimerítve s remélhetjük, hogy a tüzetesebb kutatás folyamán még előkerül néhány alföldi faj.

Végül hálás köszönettel kell megemlékezni Moesáry Sándor nemz. múzeumi igazgató-úruról, ki a gyűjtött fajok egy részét révidiálni sziveskedett s így további kutatásomat nagyban megkönnyítette.